

REDACTIA

Arad, Str. Anlieh (Adam)

ABONAMENTUL

Penru Austro-Ungaria
pe un an fl. 10; pe 1/2
an fl. 5; pe 1/4 de an
fl. 2.50; pe 1 lună fl.

N-rii de Duminecă pe
an fl. 2.—

Pentru România și străinătate:
pe an 40 franci.

Manuscripte nu se înapoiază.

ADMINISTRAȚIA
Arad, Str. Anlieh (Adam)

INSERTIUNILE:

de 1 și 2 garmond: prima-dată
7 cr.; a doua oară 8 cr.;
a treia oară 4 cr. și timbru
de 30 cr. de fiecare publi-
cațiune.

Atât abonamentele cât și
insertiunile sunt a se plăti
înainte.

Scrisori nefrancate nu se
primesc.

TRIBUNA POPORULUI

Deschiderea sinodului aradan

— Serviciul divin. — La seminar. — Vorbirea arhimandritului vicar Goldiș. — Întâia ședință. —

Ieri s'a deschis cu obiceiuita solemnitate Sinodul eparchiei Aradului. Întâiu s'a făcut însă în catedrală chemarea Duchului sfânt, oficiând P. C. L. S. arhimandritul Goldiș și Hamsea, asistați de G. Popovici (Șiria), C. Gurban (Buteni), P. Mulescu (B. Comloș) și Ilie Moga (Răbegan) protopopi.

După ce s'a terminat serviciul divin, deputații în frunte cu dignitarul bisericesc, s'au dus la seminar, unde Preasfinția Sa arhimandritul Goldiș a rostit următoarea

Vorbire de deschidere.

Christos a înviat!

Domnilor deputați!

La întrunirea noastră de azi, după ce mai întâiu am cerut ajutorul Duchului sfânt în biserică, primul meu cuvânt către D-voastră este notificarea, care am să o fac Venerabilului sinod și oficios, că: preabunul nostru arhipăstor, înaltpreasfințitul Domn Ioan Mețianu, din mila lui Dumnezeu și prin votul bisericii și grația Preainaltă a Maiestății Sale cesare și regești ridicat la cea mai înaltă demnitate și chemare în biserică noastră, ales de arhiepiscop și metropolit al nostru, la începutul lunii Martie a. c. s'a depărtat din mijlocul nostru, ca ajutor de binecuvântarea cerească să lucre din poziția mai înaltă spre binele și prosperarea bisericii noastre ortodoxe române.

Tot ca introducere fie-mi permis a Vă aduce Preaonorășilor domni condeputați la cunoștință, că conducerea afacerilor diecesane până la deplinirea vacantului scaun episcopesc și dreptul de a ocupa acest loc onorific, — nu le consider de acordate mie pentru merite din trecut, ci numai pe baza seniorității, în care mă aflu azi între dignitarul de asemenea treaptă al metropoliei.

N'are deci a mă face mândru această chemare, nici am lăcomit la ea; căci dacă este păcat urgisit în biserică lui Christos, acela e mândria și lăcomia; rugându-vă de prețuita bunăvoință față de persoana mea și scăderile mele pentru timpul cât voi conduce sfătuiră dlor Voastre, în interesul cauzelor și a obiectivității recerute la pertractarea lor, fie-mi permis din acest loc a accentua pe scurt următoarele: Cei mai bătrâni deputați ai acestui Venerabil sinod, dimpreună cu mine își vor aduce încă bine aminte de solidara, energica și totuși pacnică luptă a filior bisericii, desvoltată pentru recăștigarea autonomiei noastre bisericesc, de care ne bucurăm astăzi și ca să fim demni urmași ai acelor anteluptători, cred că datorința noastră comună este, cu același zel a conserva și treptat a desvolta deja câștigatele drepturi autonome și prin ele bunăstarea bisericii noastre.

Deci vă rog, Domnilor condeputați, ca în acest loc să mă socotiți de un gregariu egal îndreptățit numai de primus inter pares; și-mi permit în aceste momente oricât de însemnate pentru mine a declara, că nu sunt amic al fraselor resunătoare, de valoare mai mult seamotorică pentru galeria; ca bărbat aici născut, crescut și între dvoastre încrunțit în afacerile acestei diecese, ori-ce introducere înșinuătoare o consider de superfluă.

În decursul desbaterilor ce ne stau înainte, să ne reprezentăm totdeauna eventual diferitele păreri, pentru-că păreri diferite putem avea, dar scopuri diferite să nu avem! Diferința scopurilor ar învolva spargerea bisericii, de ce Dumnezeu să ne fe-rească!

Să lucrăm în armonie, căci și după mitologia străbunilor: armonia flică a iubirii și a curajului era.

Să respectăm vederile altora; ca minoritate convingerea noastră subordinându-o voci majorității.

Nu mai așa ne vom afirma de maturi pentru liberala și de mulți învidiată noastră constituție bisericească, o să atragem tot mai mult respectul popoarelor de diferite confesiuni și o să merităm încrederea pusă în noi de obștea credincioșilor din diecesă.

E drept, că și în discuțiunile sinodale, ca și în ori ce fel de discuții parlamentare, pe lângă judecata minții — precum experiența ne arată — mare rol are simțul inimii — prea adeseori preocupate. Drept ce biserică prin Pavel Apostolul ne învață:

„Voi, fraților, v'ați chemat la libertate, dar să nu întrebunțați libertatea voastră de pretext... și să vă mușcați și mâncați unul pe altul, căutând să vă nimiciți...” (Gal. V 13—15).

„De ridicăm noi armele unul asupra altuia — zice Chrisostom — nu e de trebuință să mai ia diavolul parte la pierderea noastră.” (cuv. VIII)

Și cu drept cuvânt, căci statul bisericesc nu cunoaște decât principii eterne, cu totul diferite de cele ale unui stat civil, cari după împrejurări sunt temporale, nestatornice, ca direcțiunea vântului împreună cu partidele conduse de ele.

Vedem cu durere în cea mai deaproape biserică soră trista stare urmată din certuri și interese personale... și eu ca un memento îmi permit a observa, că: „ferice de cei-ce pot învăța din patimile altora...”

Să ascultăm glasul bisericii, care ca o mamă bună, chemându-ne la întrunire ne zice: „Veniți de luați toți duhul înțelepciunii, duhul înțelegerii, duhul temerii de Dumnezeu!”

După ce biserică noastră ortodoxă română a petrecut secolul întregi plini de nespuse suferințe, după ce i-s'a răpit autonomia, fiind tot mai mult despoită de libera întrebuințare a drepturilor sale, — apăsată și maltrată de influență străină, abia mai

remânându-i atâta resuflare, cât să poată striga, cum a strigat oare când slăbănogul dela scaldătoarea oilor: „Doamne nu am om”, — timpul de tristă memorie a trecut; să nu uităm, că acum avem constituțiune bisericească deamună de invidiat. O constituțiune cu menire de a fi pururea paladiul religiei și a romanității noastre. O constituție câștigată prin zelul și lupta solidară a antecesorilor nostri, o fortăreață, care în contra eventualelor atacuri externe iarăși numai cu aceleași arme, prin zelul și lupta noastră solidară se poate apăra și susține. Un bine, domnilor con-deputați, a cărui risicare ușoratică, provenită din ori-ce fel de slăbiciune omenească, cu drept cuvânt ni-ar atrage blăstămii urmașilor noștri.

Istoria ne arată, că nimic nu duce mai iute la ruină, decât ambițiunea fără cumpăt a conducătorilor și abuzul de drepturile și puterile câștigate. Dovadă avem, că ambițiunea nobilă personificată la Romanii, din vechime avea biserică și cultul seu cuvenit, ce însă ulterior prin fapte josnice de cortezie decăzând, a încetat cu cultul seu împreună.

Apoi când prin conducătorii Imperiului roman și prin fruntașii bisericii creștine, momiți de duhul ambițiunii și al lacomiei, s'a spart unitatea în stat și în biserică și s'a început demoralizătoarele certe interne: atunci pentru reculegerea statului roman zădarnic a fost eroismul legiunilor lui Traian, zădarnic pentru restabilirea unității creștine fanatismul expedițiunilor cruciate.

„Fiți una, precum și eu cu Tatăl suntem una”, a zis Christo: învățăcelilor sei, apostolilor, să fim și noi domnilor condeputați una întru apărarea, susținerea și desvoltarea drepturilor noastre autonome, precum au fost una nemuritorii noștri antecesorii în frunte cu neuitatul Marele Andreiu, întru recăștigarea aceluia, și atunci putem fi siguri, că această fortăreață scumpă și tare nici „porțile iadului nu o vor birui.”

Precum în general dela început, singur pe unitatea și bunăînțelegerea sfinților apostoli și a următorilor lor s'a basat puterea bisericii universale a Mântuitorului nostru Isus Christos, așa în special ierarhia și eparchiile noastre numai unitatea și buna înțelegerea mandatarilor poporului, coadunați în congrese și în sinoade, garantează susținerea și înflorirea bisericii noastre ortodoxe-române și a tot ce avem pus sub grija, paza și ocrotirea acestei biserici.

Mântuitorul nostru, Domnul Isus Christos, unicul cap adevărat și prevăzător al bisericii, a asemănat biserică sa sfântă cu o corabie, care plutind pe marea vieții, câte odată întâmpină nenorociri, cari îi amenință chiar existența ei; bravii corăbieri, fi bisericii însă nu desperează, ci cu credință neclintită se luptă în direcțiunea ducătoare la portul mântuirii...

Mai cugetând și la profetica admonițiune analogă, ce nemuritorul Horaț din precauțiune prin o alegorie a dat-o statului ro-

man, când acesta era amenințat prin ceretele interne, zicând: „O navis, referent in mare te novi fluctus, quid agis, fortiter occupa portum!” — fie-ți permis și mie din locul acesta a observa, că nici biserică, sfânta noastră corabie, fără credință în Dumnezeu, fără iubire reciprocă și fără speranță în viitor, simbolizate prin ancora, catargul și compasul corabiei, nu se poate susține în fața tempestăților amenințătoare ale timpurilor la înălțimea dorită de noi toți.

Cu bucurie Vă salut, deci d-lor condeputați și încodat vă rog, ca în decursul desbaterilor, după chemarea sfântă, ce o aveți, să ne concentrăm privirile noastre la cauzele ce așteaptă rezolvare, pertractându-le cu seriozitatea și obiectivitatea cuvenită mandatarilor unui popor, care și după descendența sa și după justele sale aspirațiuni culturale cu drept cuvânt se poate privi de chemat a fi factor însemnat în complexul creștinilor din orientul Europei.

Și acum (Toți deputații se scoală în picioare, ca și vorbitorul):

Tu Doamne, Dumnezeul nostru, care cu negrăita bunătate și înțelepciune a Ta, ai păstrat neamul nostru, și asemenea poporului celui oare-când ales, l'ai condus prin pustietatea ispitelor și a suferințelor seculare; Isvorule al înțelepciunii, învață-ne cum se cuvine și ce trebuie să grăim și să lucrăm?

Dă gândirilor noastre duhul adevărului, duhul înțelegerii dăruiește-l nepriceperii noastre; umbrește faptele noastre cu duhul temerii de Tine.

Depărtează de la noi toată vrăjmășia și patima, cari întunecă sufletele și le depărtează de la lumina adevărului Tău, căci precum apostolul Iacob zice: „Unde este pizmă și prigonire, acolo este neorânduială și tot lucru e rău.”

Fă, ca virtuțile creștinești: credința dragostea și nădejdea să încălzescă și inimile răcite chiar, și să deștepte întru ele cucernicia și devotamentul către învățăturile cele năntuitoare, aduse pe pământ de la Tine, prin Fiul Tău, Mântuitorul nostru Isus Christos, când a întemeiat sfânta biserică a Ta, punând fundament sinodalității prin cuvintele: „Unde ve-ți fi doi sau trei adunați în numele meu, acolo voi fi eu în mijlocul vostru.”

Inspiră pe aleșii veduvitei noastre eparchii arădane, ca să fie întru adevăr organe binecuvântate, lucrătoare numai spre binele ei și spre lauda numelui Tău! Amin!

Lungi „Trăiască“ au resonat în sală după ce P. C. Sa arhimandritul Goldiș a rostit această cuvântare.

P. C. Sa declară Sinodul deschis, și invită secretariatul să facă apelul nominal pentru a se vedea dacă sunt de față atâția deputați, în cât să poată aduce hotăriri valabile.

Se constată că sunt prezenți 46 deputați. Mai mulți înși cer concediu pe câte-va zile.

Își prezintă credenționalele nou alesiți Lucian Șepețean, Octavian Putici și Ruscu Șirianu.

I Ședință.

Președintele declară întâia ședință deschisă.

Se citește lista cum sunt compuse diferitele comisii, căror li-se împărțește materialul pe care vor avea să-l studieze după amiază, precum se citesc și petițiunile sosite la Sinod.

La propunerea d-lui Ignatie Pap se hotărăște ca comisia financiară și cea bisericască să se constituie într-o singură comisie pentru a studia chestia întregirii lefurilor preoțești, chestiune urgentă, deoarece- ce până poimâine trebuie a se da ministerului răspuns.

Se primește.

P. C. Sa arch. Goldiș, ca președinte și roagă comisia ca de urgență să dezbată și să facă raport la Sinod.

Întâia ciocnire. Deoarece- ce în comisia verificatoare este și d. Voicu Hamsea, d. M. Veliciu e de părerea ca în locul d-lui Hamzea, fiind protestată tocmai alegerea dela Lipova, Sinodul să delege pe alt deputat.

D. P. Rotariu sare însă în apărare, și încă în numele — parlamentarismului. Susține absurditatea că și dacă conform regulilor d. Hamsea va trebui să se retragă, rămân ceilalți doi (d-sa și d. T. Popescu). Roagă Sinodul să se treacă la ordinea zilei peste propunerea d-lui Veliciu.

D. V. Mangra spriginește propunerea d-lui Veliciu.

D. P. Truța dă dreptate și unuia și altuia. Conchide însă că până ce d. Hamsea nu se va convinge din acte că este atacată și „procedura“ d-sale (cunoscuta apucătură contra căreia a protestat Lipova întreagă), nu i-se poate cere să-și decline competența întru judecarea cu privire la verificarea (d-lui Putici, nepotul „sistemului“) în chestie.

Spiritele se întărită. Unii îi strigă dlui Hamsea: „Dă-ți demisia!“ D-sa însă se face că i surprins și nu-i vine a crede că în cele trei proteste contra alegerii dela Lipova ar putea fi vorba și despre d-sa. Promite însă că va repăși din comisie, dacă va vedea că e „interesat“ și d-sa... Adică cum: domnii Rotariu, ales director de bancă prin concursul neamurilor, dl Popescu, nepot între neamuri și Voicu Hamsea, care a comis abuzurile electorale pentru a scoate cu ori-ce preț pe cumnatul său, să nu fie interesați în... „chestie“?

După dreptate ar fi trebuit să se ceară ca toți trei să se retragă.

Incidentul îl desleagă dl Dr. Oncu, care propune să se suspende aducerea unei hotăriri în chestia aceasta până ce protestul nu va veni în mâinile comisiei verificatoare, rămânând apoi ca dl Hamsea să-și tragă consecvențele necesare.

Sinodul primește și președintele anunță a doua ședință pe azi la orele 4 după amiază.

Earăși obstrucția. În vederea intenției date ca sigură, că contele Thun vrea să rezolve chestiunea limbilor printr-o lege creată deocamdată prin ordonanță împărătească, de ratificat mai târziu de către parlament, Nemții opoziționali din Austria, precum se vestește din Viena, au hotărât, că vor relua obstrucția.

DIN ROMANIA

† Doctorul George Assaky.

Doctorul George Assaky, unul din cei mai străluciți profesori ai facultății de medicină din Capitală, a trecut din viață Joi la orele 7 seara, în urma unei boale, care nu iarta.

Viața eminentului doctor a fost scurtă, însă cariera lui a fost strălucită.

Doctorul Assaky s'a născut la Iași în 1855 și e nepotul lui George Assaky, unul din campionii redesteptării noastre naționale.

Studiile secundare și le a făcut în țară, ca cele medicale în Franța.

În timpul războiului pentru neatarnare, a părăsit băncile facultății și s'a reintors în țară, luând parte în campanie, ca ofticer sanitar.

Reintorcându-se în Franța, și a continuat studiile, cucerindu-și, prin meritele sale, în loc de frunte printre bărbații de știință din Capitala Franței.

Ion. C. Brătianu, șeful guvernului, și dl Dimitrie A. Sturdza, ministru al instrucțiunii publice, pe atunci în marea lor preverdere și dragoste pentru învățământul național, au propus în același an o lege specială, pentru aducerea în țară ca profesor de clinică chirurgicală la facultatea de medicină din Capitală, a doctorului Assaky.

Ca bun român. Dr. Assaky primi și, la redeschiderea cursurilor universitare, își inaugură cursul, unul din cele mai emnente se s'au profesat la această facultate.

Aniversare.

Sâmbătă, 24 Aprilie fiind ziua onomastică a M. S. Reginei, I. P. S. S. Metropolitanul Primat a oficiat un Te Deum la Mitropolie, la orele 10 dimineața, în prezența autorităților civile și militare.

Onorurile militare a fost date de o companie de infanterie cu drapel și muzică.

După terminarea serviciului religios, ministri s'au dus în corpore la Palat și au prezentat felicitări M. S. Reginei

Orașul a fost pavoasat cu această ocaziune, iar la Palatul din Capitală registrele au fost deschise toată ziua.

Fondul preoțesc.

Sâmbătă în 6 Mai n. s'a ținut adunarea generală a fondului preoțesc sub prezidiul P. C. Sale dlui vicariu I. Goldiș, în care s'a supracensurat rațiunile pe anul 1898 ale fondului preoțesc, după care starea fondului astăzi face 351.000 fl. — Rațiunile aflându-se în ordine, s'au aprobat și s'a staverit cuota ajutoarelor pe anul curent în 8000 fl.

S'a luat măsuri pentru încassarea taxelor restante, cari de altcum sunt considerabile; statutele ce se vor așterne Ven. Sinod eparch., se sperază că determinând mai deaproape destinațiunea fondului, — vor contribui ca restanțele să nu sporească, ei membrii să plătească regulat taxele.

În același timp s'a luat hotărârea să exprime prin adresă I. P. S. Sale Domnului Metropolitan Mețianu profundă recunoștință și grațitudine a preoțimei din diecesa Aradului pentru înființare, administrarea și augmentarea fondului preoțesc aradan.

La cestiunea ajutoarelor de stat și a congruei.

„Unirea“ scrie:

Ni se stringe inima de durere, când vedem cum se repeșesc loviturile grele, cari se dau sfintei biserici din partea guvernului.

Ajutorul de stat după ordinul cel mai proaspăt sosit la ordinariatele din Blaj, Gherla și Lugoj, trebuie să se împartă preoților numai pe lângă cuitanțe ungurești, vidimate de protopretorul districtului, respective de primarul comunei urbane, în care se află preotul.

Această măsură vatămă atât de greu autoritatea episcopilor și consistoriilor noastre, și lușoșează și umilește atât de tare clerul nostru, încât trebuie de zice ori să cumpănim această afacere înainte de ce ne-am pute pronunța pentru împărțirea ajutorului de stat pe lângă condițiunile amintite.

Cu toate aceste aflăm, că în diecesa Gherlei ajutorul de stat s'ar fi împărțit în tocmă pe cum a pofit domnul ministru de culte și instrucțiune publică.

Nu cunoaștem motivele, cari au putut îndupleca cercurile bisericesti hotărtoare din Gherla a face acest pas fără de a se fi consultat mai înainte cu episcopii celorlalte diecese și în prima linie cu metropolitul nostru, fără al cărui consens — după părerea noastră, — nu ar fi fost iertat să se facă nimeni a într-o cauză, care privește așa de aproape clerul din întreagă provința noastră bisericască.

Constatăm însă, că prin împărțirea ajutorului de stat preoților din diecesa Gherlei, pe lângă condițiunile umilitoare amintite mai sus, situațiunea bisericii noastre s'a înrăutățit nespun de mult, căci celorlalți episcopi, în cas când, conform datorințelor, ar protesta în contra abuzului, și el face guvernul cu împărțirea ajutoarelor de stat, li se va răspunde de sigur, că dacă unul dintre episcopii noștri și Consistoarele noastre nu au aflat aceea împărțire dejositoare și periculoasă pentru biserică, cum o pot afla cealalți episcopi?

Considerând lucrul din acest punct de vedere, nu știm de ce să ne intristăm mai tare: de cutezarea, cu care guvernul ne loveste, sau de lipsa de unitate în procedură, ce o observăm și la cercurile cele mai înalte bisericesti în fața acestor lovituri.

Lipsa aceasta de unitate în procedură se observă însă și între preoții, căror domnul ministru le-a asigurat ajutoarele de stat. Unii și au trimis deja cuitanțele ungurești vidimate de protopretori, la ordinariatul din Blaj, ca să-și capete banii, cari încă nici nu s'au ridicat de la perceptorat. Alții însă au declarat, că pe lângă astfel de condițiuni nu voesc să capete nici un crucer și preferesc a se lupta și în viitor că sărăcia de până acum.

Această stare ticăloasă și rușinoasă pentru biserica noastră nu se mai putea suferi. De aceea credem, că nimenea nu ne va lua în nume de rău, că și de astă dată insistăm, pe cum am insistat de atâtea ori, că fără amănare cercurile competente bisericesti sunt datoare a lua pozițiune hotărâtă în această cauză, pentru cu toți să știm de ce să ne ținem.

Nu voim să dăm nimenui nici un sfat, că ce pozițiune trebuie să luăm în cestiunea ajutoarelor de stat și peste tot cestiunea congruei. Nu putem înșe, să nu relevăm și de astădată, că guvernul prin ajutoarele de stat și prin congrua voeste să facă din servitorii fideli ai altarului, ai bisericii și ai poporului românesc, nește unelte mis-rabile spre ajuțarea unor scopuri politice contrare drepturilor bisericesti noastre, și celor mai mari interese religioase, morale și naționale ale noastre.

În chestia fondului

Avram Iancu.

Stimate dle Redactor!

În loc de alt răspuns la bîrfelile și atacurile rîutacioase aruncate mai ales asupra persoanei mele în chestia fondului pentru monumentul lui Avram Iancu, Vă rog să

avăți bunăvoința a publica în prețuitul D-voastre ziar, actele următoare.

Mulțumindu-vă dinainte pentru ospitalitate, Vă rog să primiți asigurarea osebitei mele stime și considerațiuni.

Cut, la 1 Maiu 1897.

Liviu Albini.

Domnilor T. P. Dimitrescu, I. Bibicescu și I. Slavici

în

București.

Preanonrați domni!

Ați binevoit a primi și a ține în păstrarea d-lor Voastre fondul adunat prin subscriere publică pentru ridicarea unui monument pe mormântul repositului Avram Iancu. Am fost cassierul acelei subscrieri și din această cauză am suferit, precum Vă este cunoscut o lungă și grea închisoare preventivă. Acum, aflându-mă pus în libertate, am ajuns la convingere că este bine, spre a se termina îndelunga cercetare asupra sumei adunate din numita subscriere și spre a mă descărca și eu de răspundere, care atât de greu apasă asupra mea; că este bine zic, să transmit această sumă la „Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român“, care este cea mai înaltă instituțiune culturală românească în patria mea și care este recunoscută și de guvernul țerii.

Spre acest scop am onoare a Vă ruga, prea Onorați domni, să binevoiiți a trimite pe calea care veți crede a fi mai potrivită suma întreagă dimpreună cu dobânzile adunate, schimate toate (capital și dobânzi) în valută austriacă, la adresa Reverendissimului domn I. M. Moldovan, canonic-preposit în Blaj (Balázsfalva) care este președintele numitei Asociațiuni.

Binevoiiți, Vă rog Preanonrați domni a primi expresiunea recunoștinței mele profunde.

Cut, la 22 Februarie st. v. 1899.

T. Liviu Albini.

Reverendissimului domn I. M. Moldovan, canonic-preposit

Blaj.

Reverendissime!

Permiteți-mi să Vă adresez această rugare a președintelui Asociațiuni pentru literatura română și cultura poporului român.

Vă sunt cunoscute distincțiunile asupra fondului adunat prin subscriere publică pentru ridicarea unui monument pios pe mormântul repositului Avram Iancu. Știu că am fost cassier al acelei subscrieri, din care cauză am suferit o lungă închisoare preventivă.

Aflându-mă acum pus în libertate, m'am hotărât să transmit acest fond Asociațiuni pe care cu atâta autoritate o conduceți și reprezentați, fiind ea cea mai înaltă instituțiune culturală a Românilor din patrie, recunoscută de guvern. M'am hotărât să fac aceasta spre a mă descărca de răspunderea, care apasă greu asupra mea.

Valoarea fondului se află la București în păstrarea dlui I. Pr. Dimitrescu, I. G. Bibicescu și I. Slavici. Am scris acestor domni și i-am rugat să binevoiască a trimite de-adreptul D-voastre suma întreagă dimpreună cu dobânzile, schimbate toate în val. austriacă. Binevoiiți, Vă rog a primi suma ce Vi se va trimite de numiții domni și a mă înștiința și pe mine despre primirea ei.

Primiți, Vă rog, Reverendissime, expresiunea adâncului meu devotament.

Cut, la 7 Aprilie 1899.

T. Liviu Albini.

Domnului T. L. Albini

la Cut.

București, 23 Martie 1899

În numele comitetului însărcinat a păstra și administra fondul pentru monumentul lui Avram Iancu, am onoare a Vă anunța că conform cu scrisoarea D-V. de la 22 Februarie am expeditat la Blaj Reverendissimului Domn I. M. Moldovanu, președintele Asociațiuni pentru literatura română și cultura poporului român, suma de forint 4701.5 cât este acum numitul fond.

Odată cu acesta, mă cred dator, în numele comitetului și pentru descărcarea către DV cassierul acestei subscrieri, să vă dau seamă de cum am administrat acel fond dela ultima-mi scrisoare de acum un an (Martie 1898).

Precum știți, fondul ce ni s'a încredințat de către dl Slavici din partea dumitale constă din florini 3.780.65 și lei 330.50, sau total lei 8307.75.

Această sumă, până când am otărit, cum știți, să o depunem la Banca Națională, spre a putea produce o dovadă de existența ei, a produs ca dobândă lei 847.05, așa încât la Martie 1898 am depus la Banca Națională lei 9154.80.

Cu această sumă s'au cumpărat funciare Urbane lași 5% în valoare nominală de lei 10.000 (rețla 9.141, 35) precum deja vă este cunoscut din scrisoarea mea anterioară, pe lângă care alăturasem în copie și scrisoarea Nr. 6 689, a Băncii Naționale privitoare la operațiunea făcută.

După primirea scrisorii dumitale din 22 Februarie 1899, comitetul s'a întrunit și a decis a vândé titlurile și a transforma în florini atât produsul vânzării, cât și soldul creditor ce să afla tot la Bancă.

Această operațiune, despre ale cărei amănunte vă puteți informa din alăturata scrisoare Nr. 10 126 din 20/1 Aprilie 1899 a Băncii Naționale, adresată nouă, ne-a produs suma de lei 9 919.95 sau florini 4 701.40 pe care am și expediat-o prin Banca Națională, Reverendisimului domn I. M. Moldovan, canonic-preposit la Blaj. Micile cheltuieli ce s'au făcut cu scrisori, telegrame, legalisări de acte etc. n'au fost puse în socoteala fondului, ei făcute de mine personal, așa în cât fondul, cât a fost în gestiunea noastră, n'a suportat alte cheltuieli, decât cartagiul la cumpărarea și vânzarea titlurilor, precum și taxa de păstrare a acestor titluri la bancă.

Ma! adaug, că în scrisoarea ce am adresat Reverendisimului domn I. M. Moldovan, am rugat pe Em. Sa să binevoiască a confirma primirea sumei atât d-voastră cât și nouă.

Terminând, vă rog a lăua notă de cele mai sus arătate și a ne confirma executarea cererii ce ne ați făcut prin scrisoarea d-voastră dela 22 Februarie 1899.

Primiți, vă rog stimat domnule Albini, asigurarea osebitei mele considerațiuni.

I. G. Bibicescu, m. p.

(Celelalte documente la alt număr. Red.)

Schite.

(Dela Sinod)

Să începem cu cei istorici. Lângă ferestră, pe locul seu obiectat de mai mulți ani, vedem pe d. V. Babeș. E foarte slab. Parecă s'a făcut încă mai mic.

Nu e mirare: vine dela sesiunea—Academiei (ș'acolo e membru dela intemeiere). Agitațiuni și alergări de acestea rar fericiții cari ajung să le supoarte la vârsta de aproape... 80 ani.

Se aruncase în discuție, chiar în ședința întâiu, cuvântul „parlamentarism“, ba printr'o aluzie foarte transparentă (când a fost vorba de alegerea dela Lipova și abusurile protei Hamsea) d. Rotariu zise că dacă ar fi să ne luăm după ce scriu ziarele, apoi nici presedintele (Goldiș) n'ar putea să stea la masa... cu evanghelia.

Se încinsese discuții destul de înfierbântată. Toți se uitau la d. Babeș Era o chestie în care putea să intervină cu autoritate și poate, cuvânt decisiv. A stat însă liniștit, cum așa de bine-i prinde pe bătrâni... Oare e obosit, într'adevăr, ori își rezervă cuvântul la alte chestii mai mari?...!

Intr'un șir cu d. Babeș erau apoi așezați protopopii *Bocșin, Beș, Moga și Filip*... Figuri ca din biblie: barbă și păr lung alb, căci unii dintre ei sunt deja de câțiva ani — septezenari.

V. Paquibă s'a remarcat în prima ședință ca — vorbitor festiv. Zău, nu prea avem noi „juzi regești ungarî“ cari cu atâta căldură să-și exprime bucuria că într'u apărarea și dezvoltarea autonomiei bisericeii noastre naționale vede întruniți la un loc pe toți Românii și îndeosebi pe amicul său Goldiș, a cărui vorbire l'a foarte insufletit...

E bărbat înalt, uscățiu, vorbește apăsat, cu intreruperi pe cari le întregește cu gesturile energice.

La masa din dreapta presidenției șed: *Lengher și Putici*. Două contraste ca și aceș'i doi sinodali nu s'au mai văzut la o masă. Unul scurt, celalalt un conglomerat, în cât desfădat celelalte eparchii surori să-și găsească părche. A crescut și s'a îngrășat, de parcă nu și-a bătut mintea în viața sa cu nimic. Și se zice că acum, de când se frământă pentru ca să nu li se ia „neamurilor“ plapoma (domnia în Diecesă), a mai scăzut ceva. De merge tot așa, și ușa după a seminarului îi va fi strimțată. Ubilă și privește de parcă ar fi cel puțin patriarhul! A și făcut ieri impresie, mai ales în biserică: copiii îl priveau ca pe o minune.

Numai barbă și mustăți nu l'a dăruit natura. Glasul îi e legănat, vorbește rar, ca omul convins că e destinat să facă lucrul mai pe acest pământ. Se zice că e om blând (fereste-mă Doamne, să nu ajung pe mâna lui!) și atât de drept și imparțial, în cât nu o să ia parte la discuția verificării fratelui seu, scos cu s'la deputat în pașalicul camnatului seu Voicu... Vom vedea. Condeiu.

NOUȚĂȚI

Arad, 8 Maiu n. 1899.

Impărțirea cererilor electorale, *eață ceea ce-i preocupă pe fruntași politici maghiari. Și preocuparea aceasta nu este însă din cauză că ar voi să facă un lucru drept, ci tocmai dimpotrivă: însuși ziarele maghiare spun că într'u „paralizarea“ partidului poporal și a naționalităților se va face noua arondare a cererilor electorale.*

Va se zice — tot înainte pe calea ticloșilor.

Monumentul lui Matia Corvinul, *a cărui desvélire a fost proiectată pentru toamna viitoare, n'a fi inaugurat numai anul viitor. Sculptorul Fadrusz, care a modelat monumentul, nu va fi gata cu turnarea lui până la terminul fixat. Dar ceea-ce este mai curios: a fost pârăsit planul de a aranjia, cu ocazia desvélirii o expoziție a muzului de relicvii privitoare la Matia Corvinul.*

Vremea continuă a fi rece și ploioasă; cu toate că, pe neașteptate, năprasnic, câte odată face și o săritură ciudată: seara adormim alinați de o ploaie mărunțică deasă la o temperatură de 5—6 graduri; ear dimineața ne deșteaptă un soare radios, cald, înveselind toată lumea. Altădată să întempla contrarul: după o zi frumoasă, cu căldură ca în vară până la 20—22 graduri, deodată către seară se răcește așa de tare încât cu plăcere ați îmbrăca și palton, dacă nu v'ar fi rușine de anotimpul înaintat, de voi înșiv și încă de alte împrejurii. D'aceia mai bine vă duceți dela plimbare acasă și — puneți să se facă foc în sobă.

Preoțimea militară rusă. Nicăiri nu se pune așa mare pond pe dezvoltarea simțului religios la ostași ca și în Rusia. Fiecare regiment își are preotul seu militar. Militia e foarte religioasă. Fiecare regiment fiecare batalion, ba chiar și companiile de pedestrași ori de cavalerie încă își au sfântul lor a cărui zi o serbătoresc cu mare ceremonie. Companiile au în odăi și chipul sfinților care sunt patronii lor.

Cine agită în contra noastră? Evident lucru, că gazetarul Ungurii, mai ales cel din Pesta, nu din convingere seriu aceea ce scriu, ci fabricarea opiniei publice merge mână în mână cu riva după bani, pe căi cinstite ori necinstite. Gazetarul Csete Lajos

din Pesta, împreună cu soțul seu Bereczky Kálmán au cugetat că lucră mai bine pentru chemarea măreață a jurnalismului, decât argajază tot soiul de redactori și administratori dela care luau cautie. Bani astfel storși li cheltuiau pentru scopurile lor private. Au fost desvăluiți, dați pe mâna judecătoriei pentru 16 hoții. Csete a fost osândit la 4 ani și jumătate, iar Bereczky la 2. Iată pe gazetarii Unguri cum înțeleg e chemarea de luminători ai publicului.

Producțiunea de aseară a societății de lectură și a corului seminarial a adunat în sala cea mare a Seminarului întreaga obște aradană. Până și coridorul era plin de public. Atât partea literară a programului, cât și prestațiunea corului a provocat tuncete de aplause. Putem fi mândri de cultura tinerimii noastre și am avut adevărate momente de însuflețire ascultând executarea bogatului și bine alesului program. S'au distins îndeosebi tinerii Iercoșan și Furdianu, cari au declamat admirabil. Vice-pres. soc. de lectură, d. Creciunescu, d'asemenea a rostit o foarte apreciată vorbire.

Cât des re mica orchestră, fie felicități toți împreună și îndeosebi șeful, d. Trif Lugojan.

Concertul și reprezentația teatrală a meseriașilor din loc ce s'a dat ieri seara, la hotelul „Crucea Albă“, a intrunit un public foarte numeros toate stratele societății aradane și giur. Cunoscute comedie a lui V. Alexandri: „Peatra din casă“, a fost jucată de către diletanții noștri, mai ales unde rolul a avut reprezentanți îndemânatici. Deul *Vasilu Ștef* a arătat, că are darul pentru rolul comice; a fost foarte bine mascat. Cele două cântări au lăsat pe alocurea de dorit mai multă precisitate.

Ales! Ni-se scrie din Brașov că d. Ioan Lengheru, actual secretar al consistoriului aradan, a fost ales asesor al sedriei orfanale din Brașov. Il felicităm.

Biuroul de corespondență al „neamurilor“ publică în „Arad és Vidéke“ știrea că d. V. Mangra (în prețul sprijinului ce ar da d-lui Goldiș), își va pune candidatura în cercul Ceichei, unde d. Mangra „corteșește deja de mai multe septemăni“.

Trebuie să stau rău de tot „neamurile“ când prin asemenea gugumăni vor să producă diversități în spirite.

Știre literară. Dl N. Iorga, profesor la universitatea din București, membru corespondent al Academiei Române, a petrecut zilele trecute în Oradia-mare, făcând studii istorice în biblioteca episcopală de acolo.

Concerte teatru și joc. Reuniunea pompișilor voluntari din Blaj va aranja o producție teatrală în 6 Maiu. Se vor juca piesele: „Peatra din casă“, și „Hartă răzășul“. După teatru urmează joc!

— În 14 Maiu se aranjază în Grădiște o serată. Se va juca piesa „Sărăcie lucie“ de I. Vulcan.

Prinz arestat Din Pertesburg se anuță că poliția de acolo a arestat pep rințul Rebuton și l-a internat în fortăreața Petru Paul. Rebuton a fost arestat din cauză, că de mai mult timp agitează printre Armenii din Asia contra guvernatorului din Camos, Galipin. Cu ocaziunea perchișierii domiciliare, ce li s'a făcut prințului, s'au aflat multe scrisori compromițtoare.

Comedie de sinucidere. Din Viena știe: Eri a fost arătată aci o părche de amoresati, care în urma unei comedii de sinucidere inscenate în mod isteț au fost privați, de mai multă vreme, drept morți. La timpul seu, adevă, văzuse un

lutaș pe un bărbat și o femeie legați unul de altul cu funie aruncându-se în Dunăre, lângă Hainburg. Dar prepușii sinuciei n'au putut fi găsiți de loc. Precum este stabilit acum, părchia de amoresați, care căzu în apă, nu era alt-ceva decât două mari păpușe, care îngreunate încă cu pietri, imediat se confundară. Și acum eacă adevărații amoresați: Scriitorul de cancelarie Becker fugise din Strigoni cu nevasta unui învățător, cu nume de Latzky. D na, într'o scrisoare, făcu cunoscut rudeniilor sale, că și va curma zilele laolaltă cu iubitul seu și neintrecutul scriitor. Așa le treceau zilele de miere nesuperați, călătorind și petrecând după cea mai bună chibzuire. Numai ieri, precum zicem, în trenul de la Petersburg la Viena, un locuitor din Strigoni a recunoscut pe sormanul și avizând încă pe drum autoritatea competentă, ei au fost scăpați de — vestea sinuciderii.

In afacerea Dreyfus, este un moment nou: a demisionat ministrul de războiu Freycinet, acusat că numai prin indiscreția fiicei sale deposediți secrete făcute de mai mulți martori înainte înaltei Curți de Casație au ajuns să fie publicate în „Figaro“.

Memoria profesorului Atanasiu Tuducescu. Domnul profesor Romul Ciorogariu, cu concursul amicilor și a foștilor elevi ai decedadului profesor Tuducescu, a ridicat un monument în cimiteriul din Arad. Acest monument va fi sfințit în septemăna această la care solemnitatea, invita pe toți stimătorii decedadului. Dl Ciorogariu a făcut și mai mult și adevă din prisosul de 160 fl. peste suma adunată pentru monument va pune basa pentru un loc în alumneul ce se edifică acum în Beiuș, sub numirea „Fundațiunea Tuducescu.“

Milionar osândit. Neomaghiarul și milionerul Ujhelyi Leopold din Hodmezővásárhely a fost osândit la 2 ani temniță fiindcă a amăgit pe niște martori ca să jure fals. Curia a redus pedeapsa la un an de zile temniță.

Țigări explosive. Un funcționar din Viena fumând o țigară „portorico“ aceasta a explodat cu o detunătură tare; în urma denunțării, vinderea acestui soi de țigări în tutungaria, unde cumpăraseră, a fost oprită și cercetare pornită.

Mulțumită publică. Creștinul Bogdanov a dăruit sfinței bisericeii din B. Ciaba patru icoane a serbătorilor — Bunavestire, Florile, Înălțarea Domnului și Rosaliile, în preț de 14 fl. pentru care în numele bisericeii, și pe aceasta cale i-se exprimă donatorului mulțumită.

B. Ciaba, la 15/27 Aprilie 1899.

Victor Popovici
preot gr.-or. român.

BIBLIOGRAFIE

„Economia națională“ revista economică, statistică și financiară. Apare lunar. Fondator și director: Petre S. Aurelianu, membru Academician. Prim redactor: C. I. Băicoianu. Nrul 3 are următorul cuprins: Evoluțiunea dreptului sucesoral englez cu privire la proprietatea funciarsă, de L. Brentano, prof. la univ. din München. — Rolul societății naționale de agricultură, de V. S. Moga. Despre navigațiune, de N. E. Idrici. Cestiunea de Orient este o cestiune economică, de C. R. Gablescu. — Congresul geologic internațional din Rusia în 1897 (conferința) de C. Boltea. — Revistă agricolă și comercială de V. S. Moga. — Critice și referențe de I. M. Abonamentul costă pentru Ardeal și Ungaria 25 lei la an. Pentru studenți și învățători 12 lei. Redacția în București, str. Sf. Spiridon Nr. 31 bis.

Editor: Aurel Popovici-Barciana.
Redactor responsabil Ioan Russu Știrianu

Biblioteca Noastră

Apare în Caransebeș.

Director: E. Hodoș.

Au apărut:

Nr. 1 S. S. Secula, Realități și Vișari,

Nr. 2. Iosif Bălan, Iancu de Hunyad.

Nr. 3—3. G. Coșbuc, Versuri și Proză.

Nr. 5. Gr. M. Alexandrescu, Fabule alese.

Nr. 6. N. Macovișteanu, Dela Sat, piesă teatrală pentru popor,

Nr. 7. Zotti Hodoș, Intocmai! comedie franceză.

Nr. 8—9. O. G. Lecca, Istoria Țiganilor.

Nr. 10. E. Hodoș, Convorbiri Pedagogice.

Nr. 11—12. E. Hodoș, Cântec Bănățene.

Nr. 13. E. Hodoș, Cântec Cătănăști, cu portr. lui T. Doda.

Nr. 14. G. Crăciunescu, Copii de găsit, snoave.

Nr. 15—17. Ios. Bălan, Numiri de localități.

Nr. 18—22. Zotti Hodoș, Poftă bună! Carte de bucate.

Nrele viitoare: Cercetări din Istoria Românilor bănățeni de P. Drăgălină.

Partea I. Istoria Banatului Severin până la pluta dela Mohács.

P. II. Severinul sub principii Transilvaniei până la căderea sa în mâinile Turcilor (1658).

P. III. Resboaiele între Austria și Turcia pentru eliberarea Severinului

P. IV. Inființarea regimentului valaho-illiric, mai târziu romano-banatic nr. 13. (1767—1872),

Partile au să apară pe rând. Cei ce doresc să li-se trimită, sunt invitați a ne înștiința, ca să știm câte exemplare să tipărim. Volumele se plătesc numai după-ce au apărut. Direcția.

„Moda Ilustrată“. Redacția și administrația: Strada Sărindar Nr. 11 în București.

Apare în fiecare Sămbătă.

A apărut Nr. 7 din 13 Februarie. Odată cu numărul acesta se imparte un supliment gratuit, care reprezintă un tipar croit de foi noi, fără cusătură îndărăt și cu nasturi în părți în mărime naturală.

Cuprinsul acestui număr e variat și interesant atât în ceea-ce privește moda cât și partea literară și lucrul de mână. Se continuă publicarea romanului „Oroberta“ de Leon Barra-cand.

Prețul abonamentului la „Moda Ilustrată“.

Un an în țară.	Lei 10—	în străinătate.	Lei 13.—
Șase luni	5		6,50
Trei luni	3—		3,50

Avis important.

Cererile de abonament trebuie însoțite de un mandat poștal sau de valoarea abonamentului în mărți poștale.

A apărut nrul 27 din „Floare Albastră“ cu următorul sumar:

Pandurul, C. Sandu. Cântec bohem (poesie, St. O. Iosif. Din Corsica, I. Duscian

Cântecul isvorului (poesie). Stn-Petreanul Note din țeară, S. Voinea. Glas de corn (poesie), D. Nanu. Funcționari... (schită. Săfres ochii tăi (din Heine). I. Neamțu. O carte nouă, Marie Rz. Rubrică veselă Lumpatius. Criminalitate și socialism, Alfred Fouillée Crochiuri din țeară, Snoave Ecouri literare și artistice. etc. etc.

Carte de bucate

A apărut în „Biblioteca noastră“

Poftă bună!

Carte de bucate de Zotti Hodoș Atragem atențiunea cetitorilor asupra acestei cărți, care conține sub 420 de numere, peste 600 de rețete și anume cele mai bune rețete din bucătăria practică și moderna. Această carte să poate întrebuința în ori-ce gospodărie românească. Partea cuprinde atât rețetele bucatelor celor mai simple cât și rețete de bucate mai complicate; și adică: Supe, Ciorbe, arsiete postate, rosoluri, aspicuri galantine, fripturi naționale și franțuzești, torte, parfouri înghețate, ceaiuri, licheruri etc. etc.

Prețul 70 cr. plus porto 5 cr. se afla de vinzere la Dna Zotti Hodoș. Caransebeș.

„Revista ilustrată“, în nrul 1 din anul al doilea are următorul bogat sumar:

După legea cea mai înaltă. O istorie de C. E. Franzos, Cântec. Poesie de G. Coșbuc. Ornatele (Odaidele) preoților idolatri. Tipuri de S. P.

Simonu. Când te vîd. Poesie de Nițu. Din propria ei putere. Novelă de G. Simu.

„Taina celor 12 Vineri mari de peste an și rugăciune pentru vremuri grele“ este titlul unei broșuri, ce a apărut la institutul tip. „Minnerva“ din Orăștie, edată de d-nii: Iosif Tăbăcariu și Ilie Turdășan.

Prețul 10 cr. Doritorii a o avea, să grăbească cu procurarea.

A apărut!!

și se află de vânzare la

administrația

„Tribuna Poporului“

PRIBEAG

de Ioan Iosif Sceopul,

cu prețul de 75 cr. plus 3 cr. porto postal.

Broșură elegantă și frumoasă și vrednică de citit.

BERE MINUNATĂ

Restaurantul Kánya

e primul și cel mai cercetat restaurant domnesc din Arad.

MÂNCĂRILE

cele mai bune, mai bine gătite, cu grije servite și ieftine. Măncări calde totdeauna se capătă.

Vinuri superioare

aduse din magazinele cele mai cu reputație.

BERE

totdeauna proaspătă, ceea-ce recunosc toți apreciatorii berei din restaurantul Kánya, care în „sezonul berei“ e cercetat de un public imens și distins, ceea-ce pune îndestul în relief calitățile unei bere în realitate excelentă

Berea fiind bună, gustoasă și igienică, toți consumatorii e de dorit să cerceteze restaurantul subscrisului.

Grădina publică

am deschis-o la 1 Maiu. Loc umbros și verande stau la dispoziție.

Musica

vestită și excelentă a lui Nagy Jozsi și a lui Kiss, vor fi cu deosebită considerație la publicul românesc.

Am angajat chelneri cari vorbesc și românește

Intrarea în restaurant și-n grădina se face numai prin strada Zrinyi.

Măncările, beutur, musica, serviciul, localul, grădina fiind toate bune, rog pe On. public românesc ca să mă onoreze cu o cercetare cât de deasă

Cu osebită stimă

325 2—

KÁNYA GÉZA.

VINURI EXCELENTE.

„CONCORDIA“

societate comercială pe acții, Sibiu.

FILIALA ÎN FĂGĂRAȘ EN GROS ȘI DETAIL.

Depozite en gros Căneni (România) și Alba-Iulia.

Branșa de coloniale

Zăhar, cafele fine, delicatose de saison și brânzături de tot felul, chocoladă și cacao, ciaiuri (thea) veritabile și bisquits fini, precum și pesmeți, romuri veritabile de Jamaica și Cuba, cognacuri adevărate franțuzești și indigene.

Mare deposit de vinuri naturale indigene dela 40 cr litru în sus.

Vinuri veritabile de Bordeaux, Malaga, Madeira Oporto și Xeres, champagne franțuzească adevărată precum și indigenă. Liqueruri străine și din țeară. Țuică bătrână, sligoviță, tescovină și rachiu de trebere.

Mare deposit de făină de Bănat excelentă.

Deposit bine asortat de ape minerale.

Icre moi și proaspete. Icre roșii. Rahat de „Bellavista“. Halva. Luminări de ceară, stearină, parafină și sêu. Singurul deposit al fabricii de luminări și stearină Moessner & Mersing din Galați (România)

Branșa de textil și manufactură.

Mare deposit și bine asortat în țesături de in și bumbac, pichet barchet de vară (de vară și de iarnă)

Garnituri de masă, serviete și prosoape.

Basmale veritabile de Irlanda. — Șifon Oxford, Creton Pânzături.

262 16—50 Bumbacuri de împletit, croșetat și brodat.

Lână răsucită și bircă.

Mătăsuri de cusut și brodat în colorii veritabile dela Dollfus-Mieg & Co. Mülhausen i/E, cea mai renumită din lume.

Cămeși pentru bărbați și pentru turiști Gulere mangete și crava'e

Mare sortiment de ciorapi pentru bărbați, dame și copii.

Prețuri-curente la cerere gratis și franco.